

מעלין בקודש

הרה"ק רבי אורי הורשביסקי זצ"ל היה מגדולי התורה החסידיים ששורשיו במשפחת אפרתים אדירי התורה ארזי הלבנון, הוא עצמו מקובל בעל שם שהטמין את עצמו מעין כל. אפילו בספריו בהם מתגלה ידיעתו בתורת ח"ן לא גילה את שם המחבר, באחרית ימיו עלה לארץ הקודש, בגפו הגיע כאשר משפחתו הענפה נותרה בגלות, כוונתו הייתה להיטמן בבוא עתו בעפרה.

בטרם עלותו לארץ הקודש נטל חופן מטבעות לשמירה שקיבל במשך שנים מידי הקדושות של מרן מהר"י, אליו היה מקושר בכל נימי נפשו. כספו נתן בנסך וצורף כסף יצר מהם גביע לקידוש, בין מעט החפצים שצור עמו בעלותו לציון היה הגביע הנזכר.

הגביע

בבואו לירושלים, פגש את מיודעו משכבר הימים מגליציה מנסיעותיהם לבעלזא, רבי מרדכי רכטשפר המוכר בירושלים בשם 'מאטיע סופר' מחסידי זידיטשוב ובירושלים מגדולי קרלין, ומאז נקשרו בקשר של קיימא. רבי מאטיע דאג לכל מחסורו כדאגת בן לאביו ונטל ממנו מלא חופניים תורה ויראת שמים, מהם היה טופח ומטפח.

משקרב ימיו והגיע עתו, קרא רבי אורי למקורבו רבי מאטיע וסיפר לו את מעשה הגביע

שנוצר ממטבעות השמירה אותם קיבל מרבו הרה"ק רבי יהושע מבעלזא זצ"ל שהותכו והיו מעתה לגביע ברכה ושמירה, "מיום בואי ארצה הייתי מקדש בכל ליל שבת על הגביע הזה, עתה בא מועד לגמולך טוב, על כל החסד אשר עשית עמדי מיום בואי בשערי ארץ הקודש ואני מניח לך לברכה ולשמירה את הנכס היקר הזה". מכאן ואילך נהג רבי מרדכי לקדש על גביע זה בחרדת קודש וביקר, כי הגביע הפך לנכס עיקרי בביתו.

לא יצאו ימים מועטים וביום ז' אדר תרע"א הלך רבי אורי לבית עולמו ונטמן במרומי הר הזיתים חלקת גליציה, סמוך לקברי מיודעיו*.

כשעלתה נשמתו של רבי מאטיע לגנזי מרומים נפל הגביע בירושה לבנו הרה"ח רבי יהודה צבי רכטשפר ז"ל, אשר מחמת היראה לא ההין להשתמש בכלי קודש זה. כשעלה מרן לארץ ישראל, זימן רבי יהודה צבי את בני ביתו ואמר זה הזמן להעניק את הגביע למרן, בקשם לעטות עליהם מחלצות שבת ויום טוב, כי הולכים להעניק את הגביע לרב הקדוש מבעלזא.

את אשר התרחש באותו מעמד מתארים בני המשפחה ברטט של קדושה, מרן אשר כידוע סלד ממתנות, בפרט מתנות יקרות ערך, עליהם נהג לומר:

* חלקה ג' שורה ט"ז, משמאלו נטמן רבי ירוחם ב"ר משולם ב"ר לייבוש מוישניצא נכד בעל ה"מגלה עמוקות" וכנראה גם נכד ה"ארי' דבי עילאי" שעלה לירושלים ונפטר בתרנ"ו. אביו היה רבי משולם זלמן טייטלבוים מבריגל והוא עצמו מטורנוב.

מצד שני רבי אליעזר נתן ב"ר יחיאל אשר שמואל כהנא שפירא, ממונה כולל גליציה שישים שנה, נפטר בתרע"ח.

בתווך נטמן בנו רבי יעקב כהנא שפירא, שנים אחר כך ובדוחק, כך נראה. למראשותיו של רבי אליעזר נתן נטמן רבי יוסף ב"ר חיים צבי שאפירא (כך במקור) שו"ב מבראדי גליציה הסתופף בצל השר שלום ובנו רבי יהושע וכו' עלה באחרית ימיו לירושלים ונפטר בשיבה טובה יח' שבט תרנ"ו.

רבי מרדכי (מאטיע) סופר, מימינו רבי אשר רויזמן

"נכס יקר אין נותנים במתנה", נטל את הגביע בחיבה יתרה, בשתי ידיו אימץ את הגביע אל לבו בתנועה שנוהגים להחזיק בספר תורה ואמר:

"סאיז ביי מיר חשוב אין טייער, איך האב דאך גורנישט, דעפאר וועל איך אייך אלע מאהל געדעקען איך וועל אייך דאס קיינעמאל נישט פארגעסן". [זו חשיבות גדולה עבורי, כי זה החפץ היחיד שנותר לי מהבית, מזקני, לעולם לא אשכח לך זאת"]

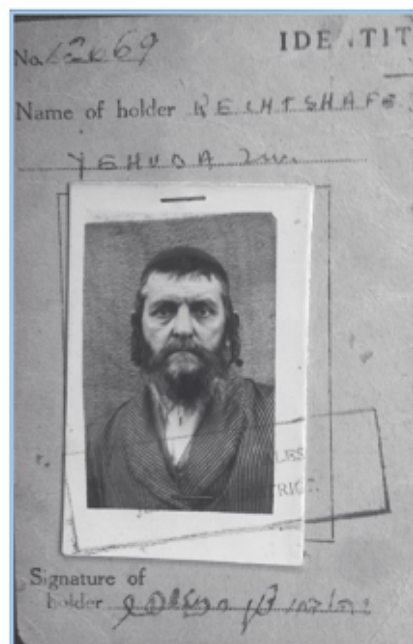
מקום מנוחתו של רבי אורי הרשבסקי במרומי הר הזיתים

חזר על הדברים שלוש פעמים בנעימה, אחר כך הוסיף שיכשיר בעזרת השם את הגביע כדי להשתמש בו בליל הסדר*. ואכן, מליל הסדר הבא כבר השתמש מרן בגביע בכל שנה.

לכבוד המאורע הגישו טורט, ומרן חילק לכל הנוכחים, ואת יתרת ה'שיריים' חילקו לממתינים מחוץ לחדר מרן.

כיום שוכן הגביע באוצרותיו של כ"ק אדמו"ר ממכנובקה שליט"א.

[מפי הרה"ח ר' יוחנן שיפמן הי"ו
מצאצאי רבי מאטיע, בתוספת פרטים
מפי רבי בן ציון גרוסמן]

תעודת הזהות המנדטורית של רבי יהודה צבי רבטשפר

* מרן השתמש בפסח עם הגביע בו השתמש כל השנה, אחרי שהוכשר והוגעל כדון. בבעלזא היה עניין מיוחד להגעיל לפחות כלי אחד מן הכלים של כל ימות השנה ולהשתמש בהם אחר הגעלה, כל זאת על מנת שלא ישתכח חלילה סימן שלם מהשו"ע (תנ"א) ולא תשתכח תורת 'הגעלה' מישראל.

מקום גדולים

מאור ציון

הרה"ק רבי אורי הורשבסקי זצ"ל

מחבר הספרים "פתורא דאבא" מנהגי האר"י ו"מאורי ציון"

שער הספר "פתורא דאבא"

שער הספר "מאורי ציון"

בין החסידים שעלו לחונן את עפר ארץ הקודש בשלהי המאה שעברה היה המקובל הרה"ק רבי אורי ב"ר אשר הורשבסקי זצ"ל שכונה בפי כל רבי 'אורי סטרליסקער' על שם עיר מוצאו סטרליסק אשר בגליציה, אחרים כינוהו על שם מלאכתו רבי 'אורי מלמד' בהיותו מלמד תינוקות.

הרבה פרטים עליו לא נותרו אך יכול ספרותי עשיר הניח אחריו, ספרו המפורסם "פתורא דאבא" מנהגי האריז"ל, שהופיע בימיו בעילום שמו וכן הספר "מאורי ציון" בהם מביא דברי חסידות מרבותיו מבעלזא.

רבי אורי היה בנו של רבי אשר ונכדו של הגאון רבי אברהם יעקב הורשבסקי רבם

של יוזעפאף ודרוהוביץ גיסו של הרה"ק רבי אליעזר מדז'יקוב זצ"ל, שניהם חתני הגביר הנודע מראווא רוסקה רבי יחיאל איכל רוזנפלד. יחוסה הרם של המשפחה נטוע בהררי קודש, המהר"ם פאדווא, רבי יוחנן הסנדלר, רש"י, הלל הזקן ודוד המלך. רבי אברהם יעקב נקשר בקשרי שידוכין עם גדולי הרבנים והמיוחסים גם לרבות משפחת רבו הגדול מבעלזא.

בנו הגה"צ רבי אליהו זצ"ל רבה של אוהניב בעל ספר "אזור אליהו". היה כידוע בין הנוסעים אל מרן מוהר"ש ה'שר שלום', אשר הועידו לרבי וניסה ללמדו את מלאכת קבלת 'קוויטלעך', אך לפי המסופר נתקף אימה ויראה תוך כדי ה'יחידות' ולא יכל להמשיך.

נכדו מעיד בהקדמת הספר, "פוק חזי מאן גברא רבה מסהיד עליו הרב הצדיק הקדוש רבי יהושע מבעלזא, שאביו הצדיק הקדוש זי"ע חלק לו כבוד יותר מכל גדולי הרבנים אשר היו בזמנו!

הגאון רבי ברוך שמעון שניאורסון זצ"ל ראש ישיבת "כוכב מיעקב" טשעבין סיפר כי רבו הושיבו בבי"ד מיוחד שהקים עם הרה"ק רבי חיים מצאנז והרה"ק רבי שלום מקאמינקא, לסידור חליצת בכורו רבי אלעזר רוקח לאלמנת אחיו בנו רבי שמעלקה. כשסיים את מלאכתו ביקש רבו להעניק לו דמי פסק, אך בסרבו ליטול אמר שהוא חייב מעות במקום פלוני, חייך מרן מהר"ש לשמע חכמתו, שכן הרמ"א פוסק בשו"ע "אבן העזר" סי' קס"ט סעיף ב' שאין נוטלין שכר על החליצה. אבל בנדירים דף ל"ג ע"א תנן שהמודר הנאה מחבירו יכול לפרוע חובו, חזינן שפריעת חוב אינה הנאה ולכן לא נחשב שקיבל שכר על החליצה.